

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

1 (12)

Sisällysluettelo

■ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot	1
■ Vakuutusmaksutulo	1
■ Luottotappiot	3
■ Korvaukset	3
■ Liikekulut	4
■ Vastuovelka	5
■ Ammattitaudit	9
■ Tilastolähteet	12

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot

Seuraavassa esitetään tilastoja vakuutusyhtiöiden yhteensä lasketuista tiedoista. Tarkastelussa ovat mukana vain suomalaiset vakuutusyhtiöt lukuun ottamatta vakuutusmaksutulon tarkastelua, jossa ovat mukana myös Suomessa toimivan sivuliikkeiden maksutulotilastot. Tilastot on esitetty bruttoluvuista, siis luvuista ennen jälleenvakuuttajan osuuden vähentämistä.

Kuvioiden ja taulukoiden otsikoissa on kerrottu, miltä Excel-tiedoston ”taulukko, lakisääteinen tapaturmavakuutus 2004–2013” -välilehdeltä esitetty tieto on saatavilla numeerisessa muodossa.

Vakuutusmaksutulo

Vakuutuksenottajilta veloitettu vakuutusmaksu sisältää eriä, joita ei lueta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiseen maksutuloon. Tällaisia eriä ovat luottotappiot, työsuojelumaksu, jakojärjestelmämaksu sekä vuoteen 2004 asti sairaanhoitomaksu¹. Näistä siirtotuloksi luokiteltavia eriä ovat työsuojelumaksu ja jakojärjestelmämaksu (ja sairaanhoitomaksu), sillä vakuutusyhtiön tulee tilittää nämä maksut edelleen Työsuojelurahastolle ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle (ja Kansaneläkelaitokselle).

¹ Sairaanhoitomaksua kerättiin vuoteen 2004 asti. Se poistui tarpeettomana vuonna 2005, jolloin alettiin soveltaa ns. täyskustannusvastaavuutta. Sen mukaan vakuutusyhtiö maksaa julkisen terveydenhuollon palveluista asiakasmaksun asemasta todellisia kustannuksia vastaavan korvauksen.

Taulukko 1. Vakuutusmaksun muodostuminen

Miljoonaa euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vakuutusmaksutulo	437,8	539,0	571,2	585,3	586,3	554,7	537,7	584,4	619,4	617,7
Jakojärjestelmä	109,9	102,0	94,9	96,7	94,7	92,2	105,2	120,9	111,2	95,9
Luottotappiot	5,6	3,9	3,6	4,3	4,0	7,4	6,3	6,6	7,9	8,3
Työsuojelumaksu	9,7	10,1	10,3	10,5	10,3	9,7	9,6	10,7	10,9	10,5
Sairaanhoitomaksu	27,1									
Yhteensä	590,1	654,9	680,1	696,9	695,3	664,0	658,8	722,5	749,4	731,7

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

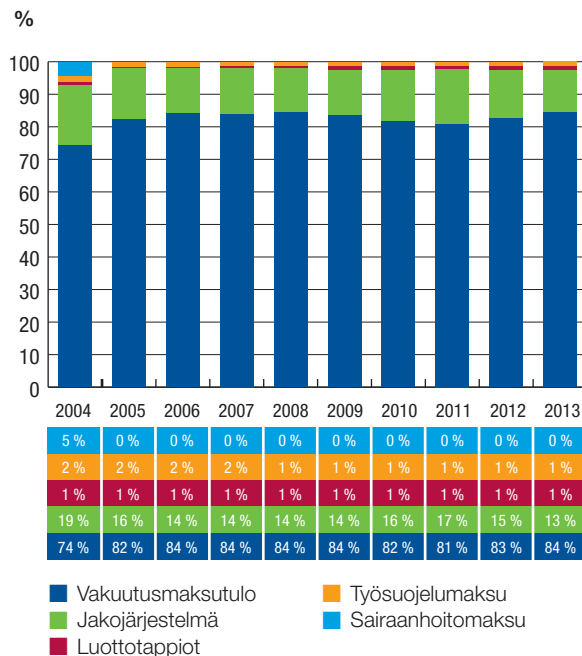
2 (12)

Taulukossa 1 ja kuviossa esitetään vakuutuksenottajilta kerätyn maksun muodostuminen. Siirtotulojen osuus koko maksusta on viime vuosina ollut noin 16 prosenttia.

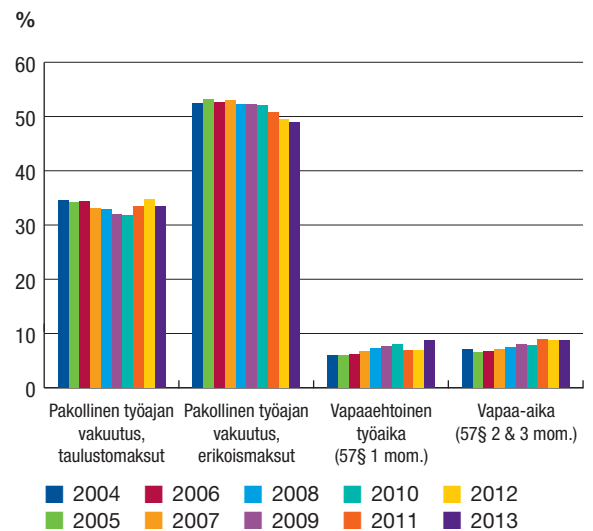
Tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo muodostuu pakollisista työajan taulustomaksuvakuutuksista (eli yleensä pienten yritysten vakuutukset), pakollisista työajan erikoismaksuvakuutuksista (suurten yritysten vakuutukset), tapaturmavakuutuslain 57 § 1 momentin mukaisista vapaa-

ehtoista työajan vakuutuksista ja 57§ 2 sekä 3 momentin mukaisista vapaa-ajan vakuutuksista. Seuraavassa taulukossa ja kuvioissa on esitetty vakuutusmaksutulon jakauma sekä vakuutusmaksutulon muodostuminen vakuutustyypeittäin. Kuvioissa esitetty vakuutusmaksutulo sisältää jakojärjestelmämaksut vuoteen 2006 asti.

Kuvio 1. Vakuutusmaksun muodostuminen

Kuvio 2. Vakuutusmaksutulon jakauma

Taulukko 2. Vakuutusmaksutulon muodostuminen vakuutustyypeittäin

Miljoonaa euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut	189,0	219,0	229,1	194,1	192,8	177,8	171,4	195,9	215,3	207,6
Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut	287,2	341,4	350,5	310,5	306,5	289,8	280,3	296,4	306,1	302,1
Vapaaehtoinen työaika (57§ 1 mom.)	32,9	38,4	41,4	39,1	42,8	42,1	43,5	40,2	43,2	53,9
Vapaa-aika (57§ 2 & 3 mom.)	38,6	42,2	45,1	41,6	44,1	44,9	42,6	51,8	54,7	54,1
Yhteensä	547,7	641,0	666,2	585,3	586,3	554,7	537,7	584,4	619,4	617,7

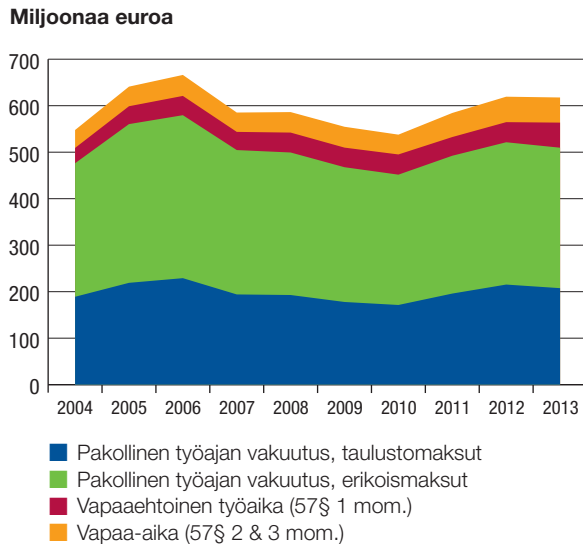

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

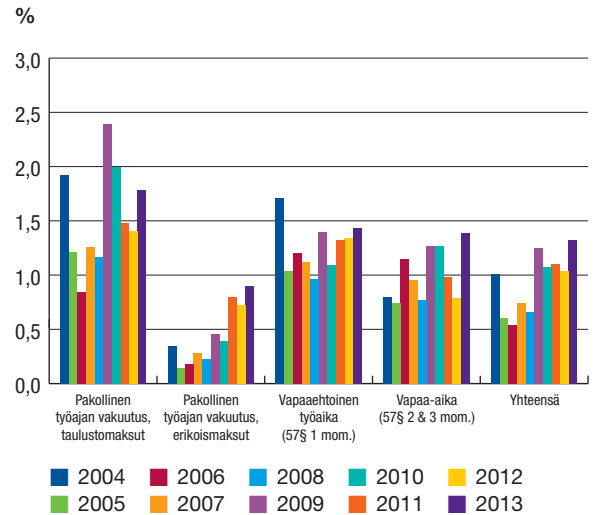
31.10.2014

3 (12)

Kuvio 3. Vakuutusmaksutulo

Kuvio 4. Luottotappiot prosentteina vakuutusmaksutulosta (VJ012)

Luottotappiot

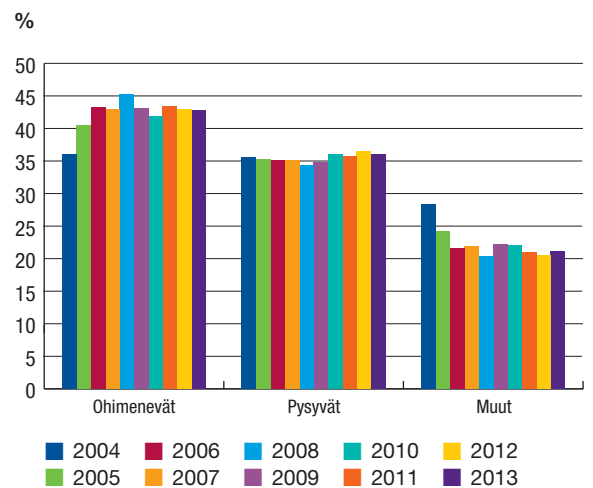
Lakisääteinen tapaturmavakuutus on työnantajalle pakollinen vakuutus. Lisäksi lain mukaan vakuutusyhtiö ei voi kieltäytyä antamasta tai pitämästä voimassa siltä haettua vakuutusta. Tämän vuoksi on tärkeää seurata myös luottotappioiden määrän kehitystä. Työnantajien taloudelliset vaikeudet näkyvät yleensä luottotappioiden lisääntymisenä.

Kuviossa 4 esitetään luottotappioiden kehitys tarkastelujaksolla vakuutustyypeittäin.

Korvaukset

Korvaukset on jaettu ohimeneviin², pysyviin ja muihin korvauksiin. Ohimenevät korvaukset muodostuvat lähes kokonaan päiväraha- ja sairaanhoitokorvauksista. Pysyvistä korvauksista merkittävimmän osan muodostavat lopullisesti vahvistetut ja väliaikaiset työkyvyttömyyseläkkeet. Muut

Kuvio 5. Bruttovahinkokorvausten jakauma (VJ013)

2 Ohimeneviä korvauksia ovat tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukainen päiväraha, mainitun lain 17 a §:n mukainen, sairaanhoitoon sisältyvän fyysisen hoidon aikainen ansionmenetykskorvaus sekä mainitun lain 14 §:n 3 ja 4 momentissa, 15 §:ssä, 20 §:n 3 momentissa, 41 §:n 5 momentissa, 46 §:n 3 momentissa ja 65 a §:ssä tarkoitetut korvaukset. Lisäksi ohimeneviin korvauksiin luetaan oikeudenkäyntikulut.

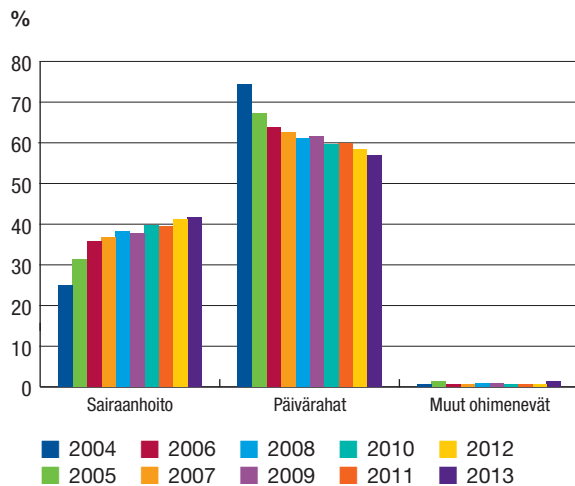

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

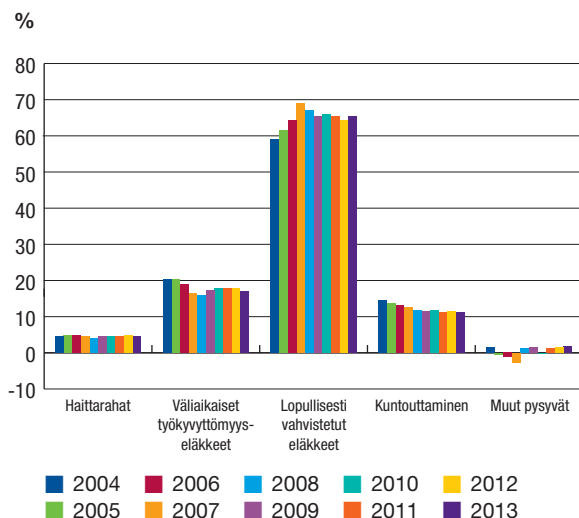
31.10.2014

4 (12)

Kuvio 6. Ohimenevien bruttokorvausten jakauma (VJ013)

Kuvio 7. Pysyvien bruttokorvausten jakauma (VJ013)

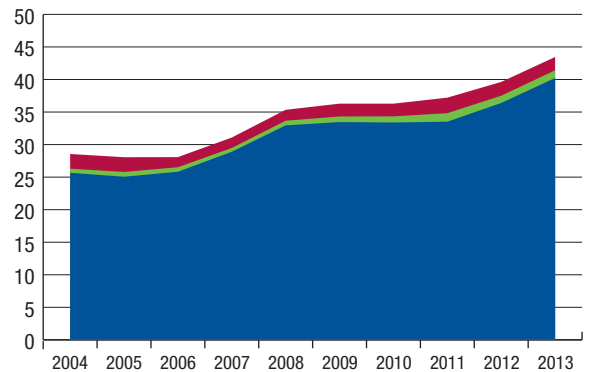
korvaukset³ koostuvat lähinnä indeksikorotuksista, jotka rahoitetaan vuosittain erillisen jakojärjestelmän kautta.

Kuvioissa 5–7 on esitetty bruttovahinkokorvausten jakauma sekä ohimenevien ja pysyvien korvausten jakaumat.

3 Muut korvaukset ovat jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia, pooli-korvauksia tai korvauksia joita ei voida luokitella ohimeneviksi tai pysyviksi korvauksiksi

Kuvio 8. Korvaustoiminnan hoitokulut (VJ013)

Miljoonaa euroa

- Maksetut vahinkojen selvittelykulut
- Osuus TVL:n tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista
- Osuus tapaturmalautakunnan ja tapaturma-asiaihin korvauslautakunnan kuluista

Tilinpäätöksen mukaisesti maksettuihin korvauksiin sisältyy myös korvaustoiminnan hoitokuluja. Tällaisia ovat mm. vahingon, eläkehakemuksen ym. vakuustapahtuman rekisteröinti ja käsittely sekä korvaus/eläkepäätöksen laatiminen ja maksaminen. Korvaustoiminnan kuluihin sisällytetään myös osuudet Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista sekä tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja tapaturma-asioiden korvauslautakunnan kuluista.

Vakuutusyhtiöiden korvaustoiminnan hoitokuluista omien kulujen osuus oli 93 prosenttia.

Liikekulut

Liikekulujen kohdistaminen lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen ja allokointi eri toimintoihin perustuu yhtiöiden sisäiseen laskentaan. Kohdistusperiaatteet voivat sen vuoksi vaihdella yhtiöiden ja vuosien välillä.

Liikekulusta merkittävimpiä ovat vakuutusten hankinnasta ja hoitamisesta aiheutuvat välilliset ja välittömät kustannukset. Kuviossa 9 esitetään liikekulut eriteltynä hankintamenoihin, hoitokuluihin, hallintokuluihin ja muihin liikekuluihin.

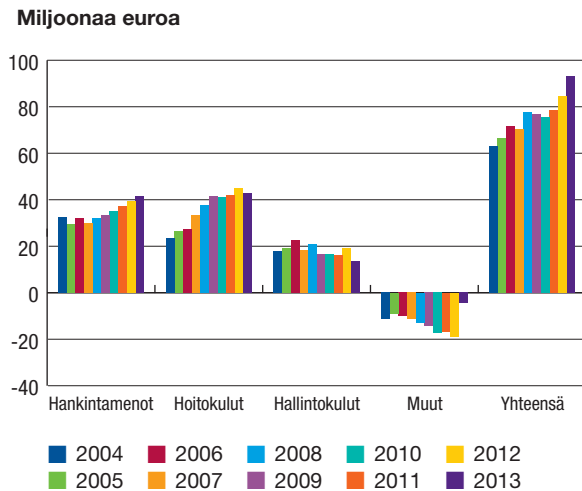

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

5 (12)

Kuvio 9. Liikekulut (VJ012b)

Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat yhtiöt ovat keränneet omien vakuutusmaksujensa yhteydessä myös työttömyys- ja ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksuja, jotka on tilitetty eteenpäin Työttömyysvakuutusrahastolle ja Henkivakuutusosakeyhtiö Retrolle. Tästä työstä vakuutusyhtiöille on maksettu hoitopalkkioita, jotka ovat pienentäneet liikekuluja. Nämä erät sisältyvät kuviossa esitettyihin muihin liikekuluihin.

Vuoden 2013 alussa työttömyysvakuutusmaksujen perintä siirtyi Työttömyysvakuutusrahastolle, mikä nähdään kuviossa negatiivisten muiden liikekulujen selvänä vähenemisenä. Vakuutusyhtiöt hoitavat kuitenkin vielä vuotta 2012 ja sitä aikaisempia vuosia koskevat työttömyysvakuutusmaksuasiat. Myös ryhmähenkivakuutuksen maksut peritään edelleen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen laskutuksen yhteydessä.

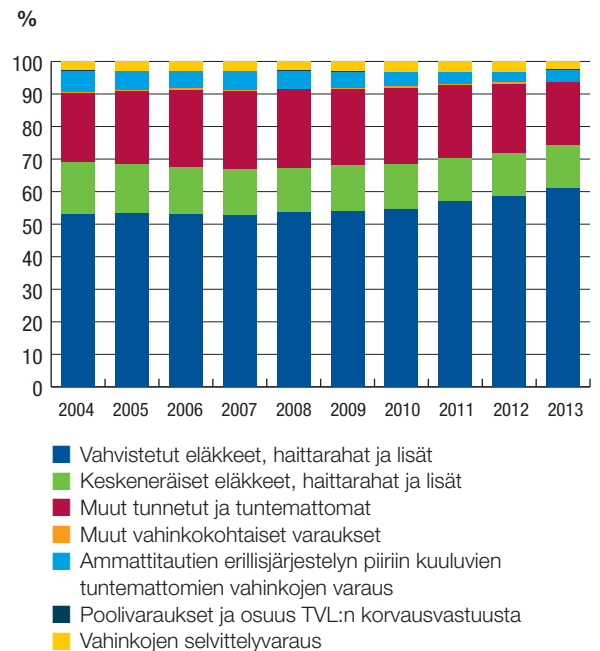
Vastuuvelka

Vakuutusyhtiön vastuuvelka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta, korvausvastuusta ja tasoitusmäärästä. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vastuuvelasta 98 % on korvausvastuuta.

Korvausvastuun muodostuminen

Kuviossa 10 esitetään bruttokorvausvastuun jakautuminen erityyppisiin vastuisiin.

Kuvio 10. Varsinaisen bruttokorvausvastuun jakauma (VJ031)

Viimeisen kymmenen vuoden aikana bruttokorvausvastuun jakaumassa ei ole tapahtunut suurempia muutoksia. Merkittävä osa, yli 70 prosenttia, varsinaisesta bruttokorvausvastuusta liittyy pitkäaikaisiin eläkemuoitoisiin vastuisiin. Jakojärjestelmästä maksettavat korvaukset, kuten indeksikorotukset, eivät sisälly vakuutusyhtiön tulevia korvauksia varten varattuun varsinaiseen korvausvastuuseen.⁴

Korvausvastuun sattumisvuosittainen jakauma

Korvausvastuu muodostuu varauksista, jotka liittyvät useana eri sattumisvuonna tapahtuneisiin tai ilmenneisiin vahinkoihin. Seuraavissa kuvioissa esitetään tarkasteltavien kymmenen tilivuoden osalta korvausvastuun muodostuminen eri sattumisvuosina aiheutuneista vahingoista. Koska korvaus-

⁴ Vuodesta 2008 alkaen TVL:lle aiheutuvat korvauskustannukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla. Näin ollen vakuutusyhtiöiden taseessa ei ole korvausvastuuta näitä kustannuksia varten vuodesta 2008 lähtien. Vuodesta 2012 alkaen myös kuluja, jotka on korvattu epäiltäessä sellaista ammattitautilain (1343/1988) mukaan korvattavaa ammattitautia, jonka ilmetessä on kulunut vähintään viisi vuotta viimeisestä mahdollisesta altistuksesta, tai tapaturmavakuutuslain tarkoittamasta suurvahingosta aiheutuvia korvauksia ei kirjata korvausvastuuseen.

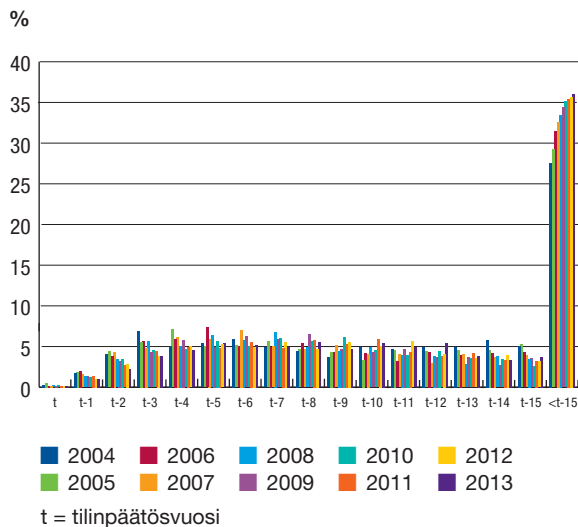

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

6 (12)

Kuvio 11. Vahvistettujen eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma (VJ032a)

vastuun jakautuminen sattumisvuosiin kuitenkin riippuu voimakkaasti korvaustyypistä, niin kuviot esitetään erikseen kolmesta merkittävimmästä korvaustyypistä:

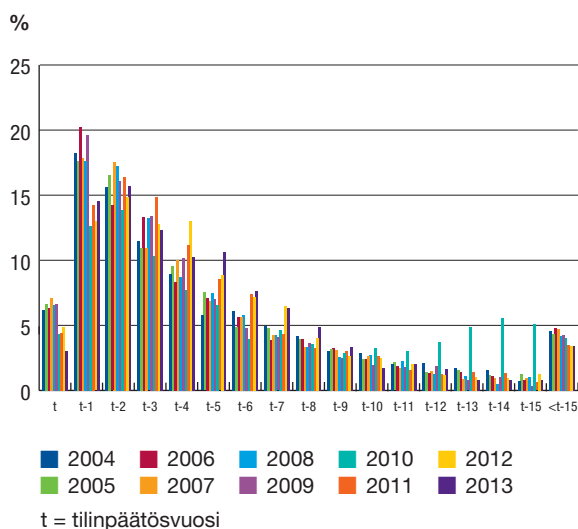
1. vahvistetut eläkkeet, haittarahat ja lisät
2. keskeneräiset eläkkeet, haittarahat ja lisät
3. varaukset muille tunnetuille tai tuntemattomille vahingoille (lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvaraus-ta)

Jakauma annetaan myös näiden luokkien yhteenlasketuista luvuista.

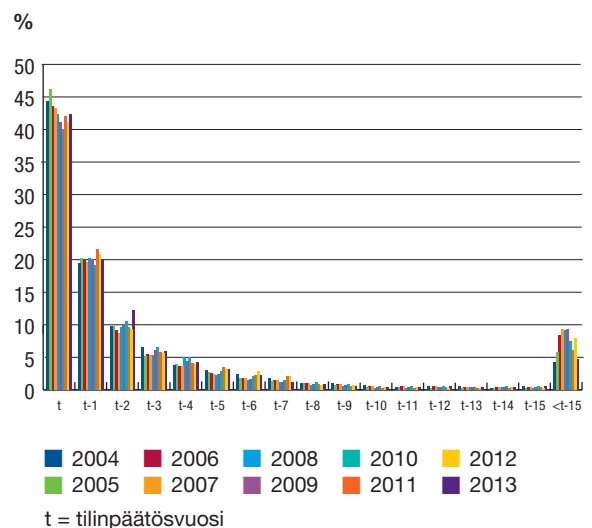
Korvausvastuusta suurin osa eli noin 61 prosenttia muodostui vahvistetuista eläkkeistä, haittarahoista ja lisistä. Vahvistettujen eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuodet ovat tyypillisesti erittäin vanhoja. Yli 55 prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat yli 10 vuotta vanhoja.

Korvausvastuusta noin 13 prosenttia muodostui keskeneräisistä eläkkeistä, haittarahoista ja lisistä. Keskeneräisten eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuodet painottuvat selvästi tuoreempiin vuosiin. Noin 67 prosenttia vastuus-

Kuvio 12. Keskeneräisten eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma (VJ032a)

Kuvio 13. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien⁵ vahinkojen varausten sattumisvuosittainen jakauma (VJ032b)

5 Lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvaraus-ta.

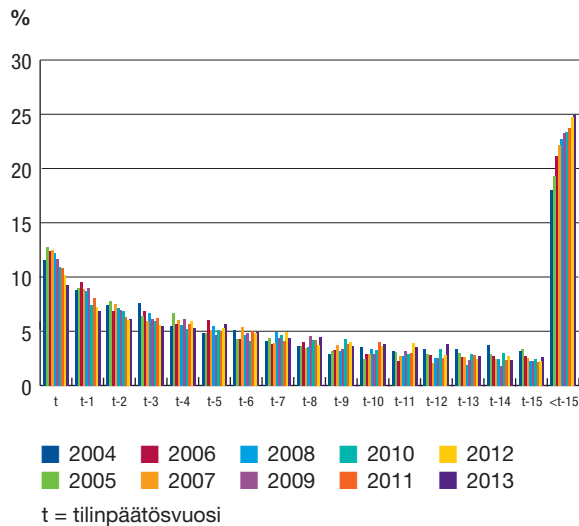

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

7 (12)

Kuvio 14. Yhteenlaskettu sattumisvuosittainen jakauma

ta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat korkeintaan viisi vuotta vanhoja. Varauksista kuitenkin noin 3 prosenttia liittyy yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin, mikä osoittaa varauksen hidasta selviämistä.

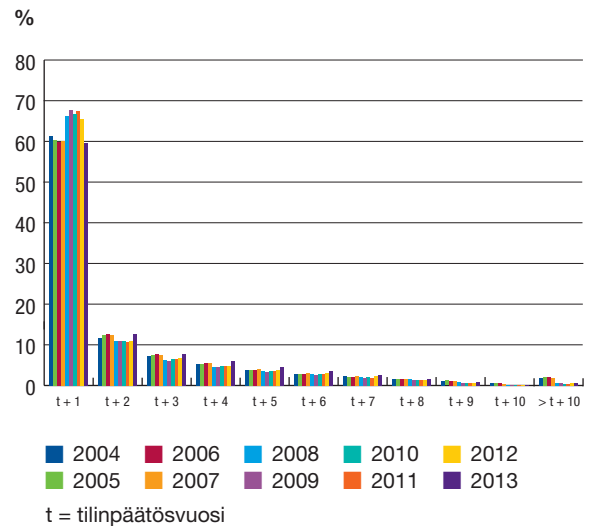
Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen varaus muodostuu pääosin ns. kollektiivivarauksesta. Varauksessa otetaan huomioon tyypillisesti sekä tunnetut että tuntemattomat ohimenevät korvaukset ja tuntemattomat pysyvät korvaukset. Tämä varaus vastaa noin 20 prosenttia koko korvausvastuusta.

Luokkien 1–3 yhteenlaskettu korvausvastuu muodostaa noin 93 prosenttia koko korvausvastuusta. Yhteenlasketusta bruttokorvausvastuun sattumisvuosijakaumasta 39 prosenttia varauksista liittyy korkeintaan viisi vuotta vanhoihin sattumisvuosiin. Yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin liittyy 25 prosenttia vastuista. Varaukset yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin suhteessa muihin sattumisvuosiin ovat kahden viimeisen vuoden aikana kasvaneet 1,2 prosenttiyksikköä.

Vahinkokorvausvastuun selviämisaika

Kuvioissa 15–17 esitetään vahinkokorvausvastuun selviämisaika, eli arvio tilivuoden (t) mennessä sattuneista vahingoista aiheutuvista (diskontatuista) kassavirroista tilivuotta seuraavien vuosien aikana. Kuviot perustuvat tilivuonna

Kuvio 15. Bruttovastuuvuveln ohimenevien korvausten arvioitu selviämisaika (VJ033)

tehtyyn alkuperäiseen arvioon vahinkojen selviämisestä. Erät esitetään suhteessa tilivuoden korvausvastuuseen, joten kuitenkin vuoden korvausosuudet summautuvat 100 prosenttiin.

Bruttokorvausvastuun ohimenevien korvausten arvioitu selviämisaika (purkautuminen) painottuu selvästi tuoreimpiin sattumisvuosiin. Noin 80 prosenttia vastuusta arvioidaan tulevan maksetuksi kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Vahinkojen pääasiallisesta nopeasta selviämisestä huolimatta noin 0,6 prosenttia vastuusta arvioidaan maksettavan vasta 10 vuoden jälkeen.

Bruttokorvausvastuun pysyvien korvausten osalta selviämisaika on luonnollisestikin hyvin erinäköinen. Seuraavassa kuviossa esitetään pelkästään keskeneräisten pysyvien korvausten selviäminen. Edelleen, tilivuoden jälkeen vahvistettavia eläkkeitä, haittaraajoja ja lisiä käsitellään jakaumassa kertakorvauksina siten, että ne otetaan huomioon vahvistamishetkellä pääoma-arvostaan. Tämän jälkeen niiden ryhmittely muuttuu vahvistetuiksi pysyviksi korvauksiksi, ja ne poistuvat kuvioista. Vahvistetuista eläkkeistä, haittaraajoista ja lisistä maksettavia korvauksia ei siten oteta huomioon selviämisaikajakaumassa. Kun keskeneräinen pysyvä vastuu vahvistetaan, vakuutusyhtiön vastuusta poistuu myös merkittävä määrä epävarmuutta.

Selviämisaikajakauman erilaisesta profiilista huolimatta myös keskeneräisten pysyvien korvausten kohdalla arvioitu

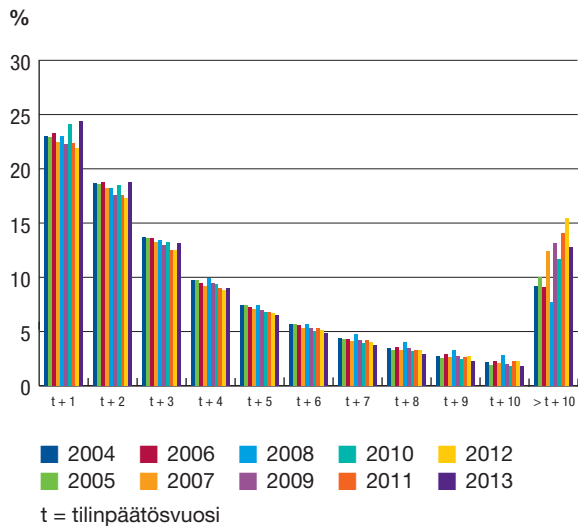

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

8 (12)

Kuvio 16. Bruttovastuuvelan keskeneräisten pysyvien korvausten arvioitu selviämisaika vahvistamishetkeen

selviämisaika painottuu tuoreempiin sattumisvuosiin. Kolmen ensimmäisen vuoden aikana vastuusta arvioidaan maksettavan noin 56 prosenttia. Noin 13 prosenttia vastuusta arvioidaan kuitenkin maksettavaksi vasta 10 vuoden jälkeen.

Koska keskeneräisten pysyvien korvausten korvausvastuu on huomattavan suuri (noin kuusinkertainen) verrattuna ohimenevien korvausten vastuuseen, näiden yhteenlaskettu selviämisaika muistuttaa keskeneräisten pysyvien korvausten jakaumaa. Kokonaisarviona noin 60 prosenttia korvausvastuusta arvioidaan selviävän kolmen vuoden sisällä ja 75 prosenttia viiden vuoden sisällä. Noin 11 prosenttia vastuuvasta arvioidaan selviävän vasta 10 vuoden jälkeen.

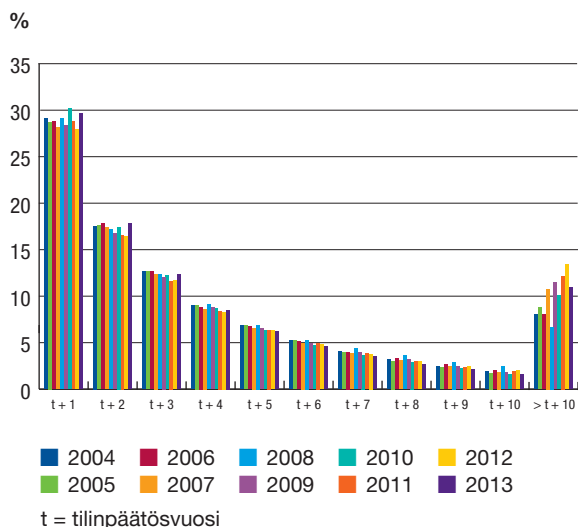
Korvausvastuun riittävyys

Seuraavassa taulukossa arvioidaan sitä, miten hyvin kunakin vahinkovuonna tehty varaus vahinkokorvausvastuuseen on riittänyt näistä vahingoista aiheutuvien vahinkokorvausten maksamiseen. Taulukossa verrataan alkuperäistä arviota vahinkovuoden jäljellä olevasta korvausvelvollisuudesta (eli vahinkovuonna sattuneista vahingoista varattua vahinkokorvausvastuun määrää vahinkovuonna tehdyn tilinpäätöksen mukaisesti) vahinkoa seuraavina vuosina tarkentuneeseen arvioon näistä korvauksista. Tarkentunut arvio muodostuu arviohetken mennessä maksetuista korvauksista ja arviohetkellä tehdystä varauksesta tulevaisuudessa maksettavia korvauksia varten. Laskelmassa eliminoidaan diskonttauksen purkautumisesta ja diskonttokoron muutoksesta aiheutuva ero korvauksissa.

Taulukossa esitetyt luvut saadaan suhteuttamalla kunakin vuonna tarkentunut arvio vahinkovuoden alkuperäiseen arvioon. (Vahinkovuonna suhdeluku on aina 100 prosenttia.) Sataa prosenttia suurempi suhdeluku tarkoittaa sitä, että alkuperäinen arvio korvausvastuusta ei ole osoittautunut riittäväksi.

Vahinkokorvausvastuun riittävyttä tarkastellaan tuoreimman (eli vuonna 2013 tehdyn) arvion perusteella. Taulukosta nähdään, että korvausvastuu on osoittautunut arviossa riittäväksi.

Kuvio 17. Bruttovastuuvelan ohimenevien ja keskeneräisten pysyvien korvausten arvioitu selviämisaika

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

9 (12)

Taulukko 3. Bruttovahinkokorvausvastuun riittävyysseuranta (VJ02c)

Kantavuosi	Riittävyysprosentti*									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2004	100,0 %	106,2 %	98,8 %	96,7 %	98,2 %	92,2 %	90,1 %	92,1 %	89,3 %	90,3 %
2005	—	100,0 %	106,0 %	96,8 %	95,5 %	95,2 %	89,4 %	91,3 %	91,9 %	88,5 %
2006	—	—	100,0 %	95,5 %	87,9 %	84,3 %	80,5 %	79,7 %	79,9 %	76,7 %
2007	—	—	—	100,0 %	97,1 %	90,5 %	87,5 %	85,6 %	85,0 %	83,5 %
2008	—	—	—	—	100,0 %	101,6 %	93,7 %	89,6 %	89,8 %	89,8 %
2009	—	—	—	—	—	100,0 %	89,6 %	80,4 %	78,1 %	76,8 %
2010	—	—	—	—	—	—	100,0 %	106,7 %	95,4 %	93,2 %
2011	—	—	—	—	—	—	—	100,0 %	96,1 %	93,1 %
2012	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0 %	96,8 %
2013	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0 %

* Aloittavan varauksen riittävyysprosentti on 100.

Taulukko 4. Sovellettu laskuperustekorko

	2009	2010	2011	2012	2013
Korkein	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Mediaani	3,50 %	3,50 %	3,08 %	3,00 %	2,80 %
Keskiarvo	3,06 %	3,05 %	2,94 %	2,64 %	2,29 %
Alin	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Asetuksella säädetty enimmäiskorko	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %

Vastuuelan diskonttaus

Varsinaisesta bruttokorvausvastuusta noin 88 prosenttia oli diskontattua vastuuelkaa. Diskontattu vastuuelka muodostuu pelkästään eläkeluotoisista vastuista. Keskimääräinen diskonttokorko laski jälleen edellisvuodesta ja oli 2,29 (2,64) prosenttia. Sovellettu laskuperustekorko vaihteli huomattavasti yhtiöstä riippuen. Taulukossa 4 esitetään yhteenvedotietoa yhtiöiden soveltamista diskonttokoroista. Taulukkoon on myös lisätty tieto asetuksella⁶ säädetystä enimmäiskorosta.

Ammattitaudit

Silloin kun on kyse ammattitaudista, tapaturman sattumishetkeä vastaa se ajankohta, jona ammattitauti on ilmennyt. Jollei erityisistä syistä muuta johdu, ammattitaudin ilmene-mishetkenä pidetään sitä ajankohtaa, jona sairastunut henkilö ensimmäisen kerran hakeutui lääkärin tutkittavaksi silloin tai myöhemmin ammattitaudiksi todetun sairauden vuoksi.

Jollei sairastunut henkilö enää ammattitaudin ilmetessä ole siinä työssä, josta tauti on voinut aiheutua, korvausvelvollisuus määräytyy sen mukaan, minkä työsuhteen perusteella suoritettu työ on viimeksi voinut aiheuttaa taudin (viimeinen mahdollinen altistumisvuosi). Jos korvausvelvollisuuden määräävä altisteinen työsuhte on päättynyt ennen ilmene-mishetkeä, ammattitauti kuuluu ns. erillisjärjestelyn piiriin.

⁶ Sosiaali- ja terveysministeriön asetus henki- ja vahinkovakuutusyhtiön vastuuelan laskennassa käytettävästä enimmäiskorosta (610/2008).

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

10 (12)

Taulukko 5. Vuoden 2013 loppuun mennessä tietoon tulleiden ammattitautitapausten lkm ilmenemisvuosilta 2004–2013, niistä maksetut korvaukset ja tehdyt varaukset sekä erillisjärjestelyn osuus näistä prosentteina (VJ041a ja VJ041b)

Ilmenemisvuosi	Vahinkojen lukumäärä	Erillisjärjestelyn osuus %	Maksetut bruttovahinkokorvaukset (mEur)	Erillisjärjestelyn osuus %	Vahinkokohtaiset bruttovaraukset (mEur)	Erillisjärjestelyn osuus %	Yhteensä (mEur)	Erillisjärjestelyn osuus %
2004	4 091	17,6 %	32,4	35,1 %	23,6	40,9 %	56,0	37,5 %
2005	4 117	13,2 %	35,1	36,9 %	24,5	43,5 %	59,6	39,6 %
2006	3 634	13,3 %	29,8	35,9 %	27,6	41,1 %	57,4	38,4 %
2007	3 595	14,2 %	27,1	39,7 %	25,0	41,5 %	52,1	40,5 %
2008	3 257	15,2 %	23,5	37,8 %	24,2	40,3 %	47,7	39,1 %
2009	2 595	16,8 %	17,2	43,3 %	19,7	51,5 %	37,0	47,7 %
2010	2 476	14,0 %	17,2	41,6 %	23,5	51,4 %	40,7	47,3 %
2011	2 317	12,1 %	12,2	39,6 %	18,5	49,4 %	30,7	45,5 %
2012	2 065	9,6 %	7,3	46,0 %	13,1	62,2 %	20,4	56,4 %
2013	1 171	6,3 %	1,4	39,1 %	3,1	64,9 %	4,5	56,6 %

Ammattitaukeista maksettiin vuonna 2013 korvauksia 61,2 miljoonaa euroa, mikä vastasi 14 prosenttia maksetuista bruttovahinkokorvauksista. Erillisjärjestelyn osuus tästä oli 19,4 miljoonaa euroa eli 32 prosenttia.

Taulukossa 5 esitetään vuoden 2013 loppuun mennessä tietoon tulleiden ammattitautitapausten lukumäärä ilmene-

misvuosilta 2004–2013 sekä niistä maksetut korvaukset ja tehdyt varaukset. Taulukossa esitetään myös erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien ammattitautien osuudet näistä.

Ammattitautitapauksissa raportointiviive on usein merkittävä. Taulukosta 6 nähdään, miten vuonna 2013 ilmoitetut ammattitaudit kohdistuvat ilmenemisvuosille. Lukumäärät

Taulukko 6. Vuonna 2013 ilmoitetut ammattitaudit ilmenemisvuosittain (lkm)

Ilmenemisvuosi	Ammattitaudit ilman erillisjärjestelyn piiriin kuuluvia	Jakauma	Erillisjärjestelyn piiriin kuuluvat ammattitaudit	Jakauma	Ammattitaudit yhteensä	
< 2004	392	15 %	132	26 %	524	17 %
2004	27	1 %	10	2 %	37	1 %
2005	14	1 %	12	2 %	26	1 %
2006	15	1 %	9	2 %	24	1 %
2007	21	1 %	12	2 %	33	1 %
2008	17	1 %	21	4 %	38	1 %
2009	30	1 %	17	3 %	47	1 %
2010	52	2 %	25	5 %	77	2 %
2011	128	5 %	70	14 %	198	6 %
2012	831	32 %	129	25 %	960	31 %
2013	1097	42 %	74	14 %	1 171	37 %
Yhteensä	2 624		511		3 135	

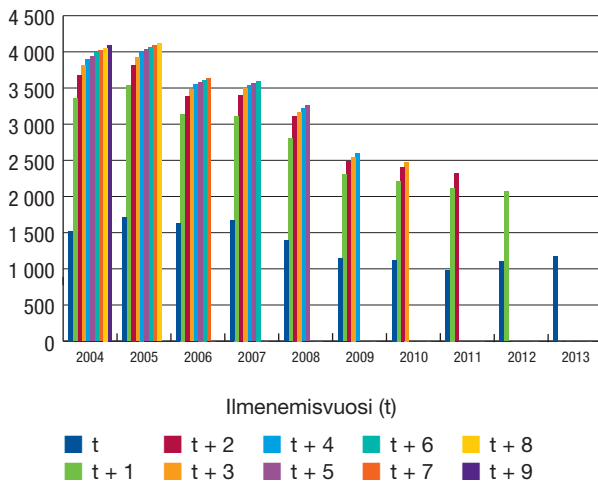
Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

11 (12)

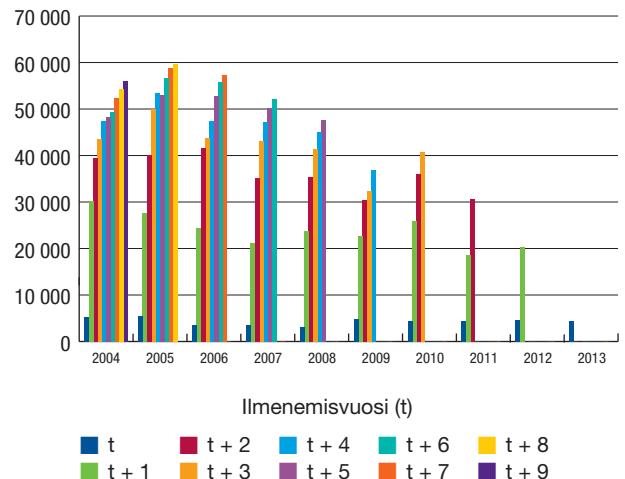
Kuvio 18. Ammattitautien lukumäärän kumulatiivinen kehitys (VJ041a ja VJ041b)

Lukumäärä

Kuvio 19. Ammattitautien kumulatiiviset maksetut korvaukset lisättyinä vahinkokohtaisilla varauksilla (VJ041a ja VJ041b)

Tuhatta euroa

esitetään erikseen erillispiiriin kuuluvista ja muista ammattitau-
deista. Taulukosta havaitaan, että erillisjärjestelyn piiriin
kuuluvien ammattitautien osuus ilmoitetuista ammattitau-
titapauksista on merkittävä, mutta että ne tulevat tietoon
hitaammin kuin muut ammattitaudit.

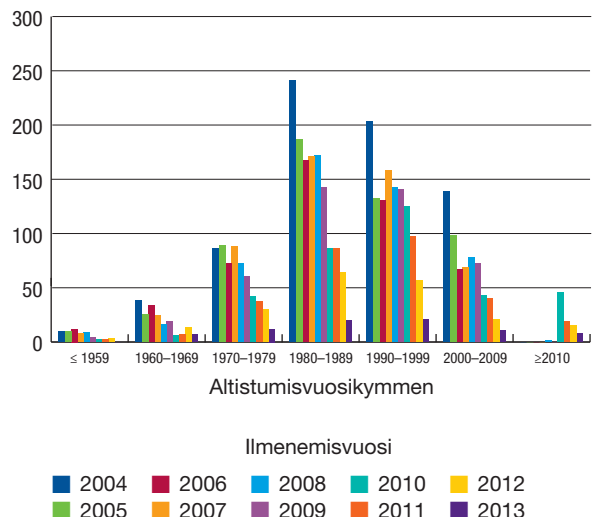
Ammattitautien ilmoittamiseen liittyvä raportointi-
vaikeutta huomattavasti niistä aiheutuvien korvausmäärien
arvioinnista. Tämä koskee erityisesti erillisjärjestelyn piiriin
lukeutuvia ammattitau-
teja. Ammattitautien ja erillisjärjestelyn
piiriin kuuluvien vahinkojen aiheuttama epävarmuus vastu-
velassa vaihtelee kuitenkin huomattavasti eri vakuutusyhtiöi-
den välillä vakuutuskannan luonteesta riippuen.

Kuvioissa 18 ja 19 esitetään ammattitautien ilmenemis-
sikohtainen lukumäärän sekä maksettujen ja vahinkokohtai-
sesti varattujen korvausten kumulatiivinen kehitys. Kuvioista
voidaan nähdä, että vaikka suurin osa ammattitau-
deista tulee tietoon ilmenemisvuonna ja sitä seuraavana vuonna,
niin ammattitau-
teja todetaan myös pidemmän ajan kuluttua
altistumisesta. Korvausmäärillä mitattuna merkittävimpää
ovat ilmenemisvuotta seuraavat kolme vuotta.

Kuviossa 20 esitetään vielä ammattitautien erillisjärjestelyn
piiriin kuuluvien vahinkojen lukumäärät altistumisvuosikym-
menittäin ja ilmenemisvuosittain. Kuviossa ovat mukana sel-

Kuvio 20. Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen ilmenemisvuosittainen kehitys (VJ042a)

Vahinkojen lukumäärä

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2004–2013, tilastot

31.10.2014

12 (12)

laiset ammattitaudit, joista on maksettu korvauksia tai tehty varauksia vuonna 2013. Kuvioista nähdään, että erillisjärjestelyä koskevia ammattitauti-ilmoituksia on tehty erityisen runsaasti 1980-luvulla tapahtuneista altistuksista.

Vakuutusyhtiö varautuu vastuuvällessään etukäteen työtapa-
turmista ja ammattitaudeista tulevaisuudessa maksettaviin korvauksiin. Työtapaturmien ja tavanomaisten ammattitautien riskit voidaan yleensä arvioida kokemuseräisen tiedon perusteella. Sen sijaan riskin suuruuden arvioiminen on haasteellista sellaisten ammattitautien kohdalla, joissa taudin aiheuttaneesta altistuksesta taudin puhkeamiseen kuluu pitkä aika (latenssiaika). Esimerkiksi asbestin ja kemiallisten tekijöiden työssä aiheuttaman syövän latenssiaika voi olla jopa 15–30 vuotta. Erityisen vaikeaa vastuuvälän arviointi on sellaisten työelämässä mahdollisesti esiintyvien altisteiden aiheuttamissa ammattitaudeissa, joiden osalta syy-seuraussuhdetta ei tällä hetkellä vielä edes tunneta.

Pitkän latenssiajan ammattitautien korvauksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi näihin liittyvät korvaukset on vuodesta 2008 lähtien kustannettu vuosittain jakojärjestelmällä. Pitkän latenssiajan ammattitauteihin liittyvää tulevaa korvausvelvoitetta ei näin ollen enää varata vakuutusyhtiön vastuuvälään. Tämä koskee ammattitaueteja, joissa altistuksesta, joka on voinut viimeksi aiheuttaa ammattitaudin, on taudin ilmetessä kulunut vähintään viisi vuotta, mutta ei kuitenkaan näistä ammattitaudeista johtuvia korvaustenhoidokuluja. Muutos koskee vain sellaisia ammattitaueteja, joissa altistusta, joka on viimeksi voinut aiheuttaa ammattitaudin, on ollut 1.1.2008 tai sen jälkeen. Tämä tulee ajan mittaan huomattavasti vähentämään ammattitauteihin varautumiseen liittyvää epävarmuutta. Vuodesta 2012 alkaen myös kulut, jotka on korvattu tällaista ammattitautia epäiltäessä, kustannetaan jakojärjestelmän avulla.

Tilastolähteet

Selvityksessä olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat suomalaiset vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- Folksam Vahinkovakuutus Oy (Folksam)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Lähi-Tapiola), 1.1.2013 alkaen
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus), 31.12.2012 asti
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Pohjola Vakuutus Oy (Pohjola)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola), 31.12.2012 asti
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

Sekä Eta-sivuliike:

- Tryg, Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliike, 1.1.2008–30.4.2013

